

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

NÁLEZ

Ústavného súdu Slovenskej republiky

V mene Slovenskej republiky

I. ÚS 571/2025-34

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedníčky senátu Jany Baricovej a zo sudcov Miroslava Duriša a Miloša Maďara (sudca spravodajca) v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľov 1. [REDACTED], [REDACTED], [REDACTED], [REDACTED], [REDACTED], [REDACTED], 3. [REDACTED], [REDACTED], [REDACTED], zastúpených AK Berčo s. r. o., J. Hanulu 19, Spišská Nová Ves, proti uzneseniu Okresného súdu Spišská Nová Ves č. k. 5C/42/2017-420 z 13. mája 2025 takto

r o z h o d o l :

Ústavnej sťažnosti **n e v y h o v u j e .**

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavná sťažnosť sťažovateľov a skutkový stav veci

1. Sťažovatelia sa ústavnou sťažnosťou doručenou ústavnému súdu 30. júna 2025, prijatou na ďalšie konanie v celom rozsahu uznesením č. k. I. ÚS 571/2025-17 z 1. októbra 2025, domáhajú vyslovenia porušenia svojho základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a svojho práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) označeným uznesením okresného súdu, ktoré navrhujú zrušiť a vec vrátiť súdu na ďalšie konanie.

2. Ústavná sťažnosť sťažovateľov smeruje proti uzneseniu okresného súdu o výške trov konania (7.283,77 eur), ktorým zaviazal sťažovateľov k povinnosti ich náhrady procesne úspešnému žalovanému v konaní o určenie vlastníckeho práva. Pri výpočte trov právneho zastúpenia okresný súd určil základnú sadzbu tarifnej odmeny za jeden úkon právnej služby podľa § 10 ods. 1 a 2 vyhlášky č. 655/2004 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb (ďalej len „vyhláška“). Za hodnotu vecí považoval 118 000 eur, ktorá bola ako všeobecná hodnota nehnuteľností k 1. januáru 2018 (k času začatia poskytovania právnych služieb žalovanému) určená znaleckým posudkom predloženým žalovaným až po právoplatne priznanej náhrade trov konania.

3. Ústavný súd si pre náležité posúdenie veci vyžiadal od okresného súdu spis, z ktorého obsahu vyplývajú nasledujúce skutočnosti.

4. Po tom, čo konajúce súdy právoplatne priznali žalovanému proti sťažovateľom nárok na náhradu trov konania (aj náhradu trov odvolacieho konania) v rozsahu 100 %, právny zástupca žalovaného predložil vyúčtovanie úkonov právnych služieb, ktorým predmet sporu ocenil na 50 000 eur, keďže táto suma bola dohodnutá ako kúpna cena v kúpnej zmluve žalovaného (v čase začatia sporu). K tomu uviedol že trhová cena podobných nehnuteľností v danej lokalite (Spišské Vlachy) je toho času vyššia (v priemere 100 000 eur).

5. Okresný súd nadväzne rozhodoval o výške právoplatne priznaného nároku na náhradu trov konania a uznesením č. k. 5C/42/2017-299 z 3. júna 2024 zaviazal procesne neúspešných sťažovateľov k povinnosti nahradiť žalovanému trovy konania vo výške 5 849,5 eur. Hodnotu jedného úkonu právnej služby určil s poukazom na § 10 ods. 2 vyhlášky zo sumy 50 000 eur, ktorá bola dohodnutá ako kúpna cena.

6. Proti tomuto rozhodnutiu vydaného vyššou súdnou úradníčkou sťažovateľa podali sťažnosť podľa § 239 Civilného sporového poriadku (ďalej aj „CSP“), v ktorej namietali spôsob určenia základnej sadzby tarifnej odmeny za jeden úkon právnej služby. Argumentovali tým, že hodnota nehnuteľnosti nevyplýva zo žiadnej listiny tvoriacej súdny spis a v priebehu konania nebola predmetom dokazovania. Upozornili na to, že kúpnu cenu dohodnutú v kúpnej zmluve nemožno chápať ako hodnotu nehnuteľností, o ktorých vlastníctvo sa viedol spor (t. j. stavby), keďže ani jedna z nehnuteľností špecifikovaných v kúpnej zmluve (t. j. pozemky, na ktorých sú stavby postavené) nebola predmetom sporu.

7. Okresný súd uznesením č. k. 5C/42/2017-316 z 2. októbra 2024 sťažnosť sťažovateľ vyhodnotil ako dôvodnú a rozhodnutie vyššej súdnej úradníčky zrušil. V tejto súvislosti konštatoval, že hoci bol postup vyššej súdnej úradníčky vychádzajúci z hodnoty vecí, ku ktorým sa v konaní určovalo vlastnícke právo (§ 10 ods. 1 a 2 vyhlášky), správny, nebolo správne akceptovanie sumy 50 000 eur ako hodnoty týchto vecí. Uvedená hodnota bola prevzatá ako kúpna cena nehnuteľností z kúpnej zmluvy z 8. júna 2017, ktorej predmetom boli pozemky a stavba na pozemku, ktoré však neboli predmetom vo veci samej. V zmysle procesných pokynov tam uložených bolo úlohou vyššej súdnej úradníčky pri vyčíslení trov konania prioritne vychádzať z hodnoty vecí pri začatí poskytovania právnej služby, o vlastníctvo ktorých sa viedol spor, pokiaľ nebude namieste aplikovať postup podľa § 11 ods. 1 vyhlášky (t. j. v prípade, ak by hodnotu vecí bolo možné zistiť len s nepomernými ťažkosťami).

8. Následne súd vyzval žalovaného, aby oznámil hodnotu nehnuteľností, ktoré boli predmetom konania a z ktorej vychádzal pri vyčíslení trov konania pri určení základnej sadzby tarifnej odmeny, a to ku dňu začatia poskytovania právnej služby. Na túto výzvu žalovaný predložil znalecký posudok č. 49/2024 [REDACTED] z 8. októbra 2024 na určenie hodnoty nehnuteľností, ktoré sú predmetom sporu ocenené na 118 000 eur. Z uvedenej ceny nehnuteľnosti vychádzal aj pri určení tarifnej hodnoty jedného úkonu právnych služieb, ktorá predstavuje 658,93 eur.

9. V poradí druhým uznesením vydaným vyššou súdnou úradníčkou č. k. 5C/42/2017-341 z 30. októbra 2024 okresný súd zaviazal sťažovateľov k povinnosti ich náhrady žalovanému vo výške 7 283,77 eur. V súvislosti s výpočtom trov právneho zastúpenia určil základnú sadzbu

tarifnej odmeny za jeden úkon právnej služby podľa § 10 ods. 1 a 2 vyhlášky. Za hodnotu vecí však považoval 118 000 eur, ktorá bola ako všeobecná hodnota nehnuteľností k 1. januáru 2018 (k času začatia poskytovania právnych služieb žalovanému) určená znaleckým posudkom predloženým žalovaným.

10. Aj proti tomuto uzneseniu sťažovatelia podali sťažnosť podľa § 239 CSP, v ktorej argumentovali, že základnú sadzbu tarifnej odmeny za jeden úkon právnej služby je potrebné určiť podľa § 11 ods. 1 písm. a) vyhlášky, ak hodnotu vecí, ktoré boli predmetom konania možno zistiť len s nepomernými ťažkosťami. Porušenie práva na spravodlivý proces videli v tom, že neboli so žiadnym znaleckým posudkom oboznámení. Nepoužitelnosť záverov znaleckého posudku vzhládli najmä v ukončení dokazovania na pojednávaní 9. novembra 2021, aj z dôvodu, že nemali možnosť byť pri úkonoch znaleckého dokazovania, ako aj preto, že hodnota nehnuteľností bola zistená v 4. štvrtroku 2024. Taktiež namietali, že nebolo stotožnené, že by ohodnocované nehnuteľnosti boli vôbec predmetom sporu, a aj to, že napadnuté uznesenie obsahovalo náhradu trov konania vo vyššej sume než v poradí prvom uznesení o výške trov konania, proti ktorému žalovaný sťažnosť nepodal.

11. Žalovaný vo svojom vyjadrení k sťažnosti argumentoval, že konanie o trovách konania podľa Civilného sporového poriadku má samostatný režim a práve v rámci neho je potrebné preukázať výšku hodnoty sporu. K tomu predložil ďalší znalecký posudok [REDAKOVANÉ] č. 55/2024 s dátumom určenia hodnoty nehnuteľností k 2. októbru 2024 vo výške 174 000 eur. Okresný súd s rešpektom k právu sťažovateľov na spravodlivé súdne konanie im poskytol možnosť vyjadriť sa k tvrdeniu a dôkazu žalovaného o hodnote stavieb v súvislosti s rozhodovaním o výške náhrady trov konania.

12. Okresný súd napadnutým uznesením zamietol sťažnosť sťažovateľov ako nedôvodnú (por. bod 2 tohto nálezu, *pozn.*). Nemal pritom pochybnosti, že hodnota vecí je objektívne určiteľná v peniazoch a za relevantný podklad na určenie výšky tarifnej hodnoty považoval znalecký posudok. Na podklade judikatúry českého a tunajšieho ústavného súdu konštatoval, že pri rozhodovaní o náhrade trov konania možno vychádzať aj z následne predloženého dôkazu.

II.

Argumentácia sťažovateľov

13. Porušenie práva na spravodlivý proces sťažovatelia vidia vo vydaní rozhodnutia o trovách konania na základe dôkazu predloženého až po ukončení dokazovania vo veci samej a priznania vyššej sumy trov konania v poradí druhým rozhodnutím o výške trov konania, ak žalovaný nepodal proti prvému rozhodnutiu o výške trov konania sťažnosť. Ďalej podrobne prezentujú dôvody, pre ktoré znalecký posudok č. 49/2024 (a v konaní dodatočne predložený znalecký posudok č. 55/2024) nebol spôsobilým podkladom na vydanie rozhodnutia o výške trov konania, keďže znalec ocenil nehnuteľnosti v cenách platných pre 4. štvrtrok 2024, a nie pri začatí poskytovania právnej služby.

14. Súd (porovnávajúci stav nehnuteľností z fotografií) sa podľa názoru sťažovateľov arbitrárne vysporiadal s tým, že obsahom znaleckého posudku mali byť skutočne nehnuteľnosti existujúce k 1. januáru 2018, ktoré boli predmetom sporu. Nemá odborné znalosti na to, aby z fotografií porovnával stavebnotechnický stav nehnuteľností v rôznych obdobiach. V napadnutom uznesení

sa súd žiadnym spôsobom nevysporiadal s tvrdením sťažovateľov, že niektoré ohodnocované nehnuteľnosti (špecifikované v ústavnej sťažnosti, *pozn.*) neboli predmetom sporu, a preto ich hodnotu nemohol započítať do základu výpočtu základnej sadzby tarifnej hodnoty. Pritom zdôrazňujú, že nemôže obstať zistenie súdu o tom, že stavby boli predmetom sporu podľa žalobného petitu na základe porovnania fotografií z obhliadky z roku 2019 s fotografiami v znaleckom posudku č. 49/2024.

III.

Vyjadrenie okresného súdu, zúčastnenej osoby a replika sťažovateľov

III.1. Vyjadrenie okresného súdu:

15. Na výzvu ústavného súdu predseda okresného súdu reagoval prípisom sp. zn. 1SprV/370/2025 z 21. októbra 2025 s pripojeným vyjadrením zákonnej sudkyne, s ktorým sa v otázke ocenenia hodnoty spory (aj s poukazom na nález ústavného súdu sp. zn. I. ÚS 58/2021) a posúdenia tejto veci ako veci nízkeho právneho významu stotožňuje.

16. Okresný súd odôvodňuje aplikáciu § 10 ods. 2 vyhlášky najmä tým, že predmet sporu je peniazmi oceníteľný a jeho ocenenie bolo zabezpečené znaleckým posudkom znalca, a to určením všeobecnej hodnoty veci k času začatia poskytovania právnej služby žalovanému. K námietke predloženého znaleckého posudku až po právoplatnosti rozhodnutia vo veci samej okresný súd uviedol, že tým žalovaný realizoval svoju možnosť (aj povinnosť) preukázať hodnotu veci – a to vtedy, keď sa táto otázka pre rozhodnutie súdu stala relevantnou. Súd argumentuje neexistenciou dôvodov posudzovať otázku hodnoty veci, o ktorej vlastníctvo sa viedol spor v rámci dokazovania vo veci samej, a to aj v dôsledku oslobodenia pôvodného žalobcu od platenia súdneho poplatku zo žaloby. Dodáva, že sťažovateľom bola zo strany súdu poskytnutá možnosť sa k predloženému dôkazu (znaleckému posudku) vyjadriť pred vydaním napadnutého uznesenia. Uvedeným postupom bolo napravené pochybenie vyššieho súdneho úradníka pri rozhodovaní o výške náhrady trov konania, ktorým neumožnil sťažovateľom vyjadriť sa k protistranou predloženému dôkazu. V tejto súvislosti odkázal aj na nález ústavného súdu sp. zn. III. ÚS 363/2023 týkajúci sa možnosti predkladania dôkazu o skutkovej otázke rozhodnej aj pre akcesorické závery o výške náhrady konania.

17. Okresný súd sa vyjadril aj k argumentu o nemožnosti priznania vyššej sumy trov oproti pôvodnému (prvému) uzneseniu vyššieho súdneho úradníka, ktoré bolo zrušené. Podľa názoru súdu nie je rozhodujúce, že žalovaný proti tomu neuplatnil opravný prostriedok, keď súd rozhodol v súlade s jeho návrhom. Posúdil aj ďalšiu argumentáciu sťažovateľov – týkajúcu sa obsahu znaleckého posudku – za nedôvodnú, ktorí jeho správnosť, použité predpisy a metodiky ani samotné odborné závery kvalifikovaným spôsobom nespochybnili a nevyvrátili vrátane toho, že ide o ocenenie stavieb k 1. januáru 2018. K polemike sťažovateľov o tom, ktoré stavby (ne)boli predmetom konania, okresný súd odmieta, že by jeho záver bol založený (iba) na porovnaní fotografií z obhliadky a posudku. Podrobne vysvetľuje, z akých podkladov pri posudzovaní tejto otázky vychádzal.

18. V závere tohto vyjadrenia zastáva názor, že skutkové a právne závery súdu v napadnutom uznesení neboli zjavne neodôvodnené alebo arbitrárne a nemali za následok porušenie základného

práva alebo slobody. Spochybňovanie spôsobilosti znaleckého posudku ako podkladu na rozhodnutie súdu považuje za účelovú v snahe znížiť výšku plnenia, ktoré v spore úspešnému žalovanému z titulu náhrady trov konania patrí.

III.2. Vyjadrenie zúčastnenej osoby:

19. Zúčastnená osoba, ktorou je [REDAKOVANÉ] (žalovaný), nevyužil svoje právo vyjadriť sa k prijatej ústavnej sťažnosti.

III.3. Replika sťažovateľov:

20. Sťažovatelia vo svojej replike doručenej ústavnému súdu 10. novembra 2025 zotrávajú na dôvodoch uvedených v ústavnej sťažnosti, pre ktoré nepovažujú znalecký posudok za spôsobilý na rozhodovanie o výške tarifnej hodnoty, so zohľadnením toho, za akej procesnej situácie a v akej kvalite bol do konania predložený. Za nepomerne ťažkosti pri zisťovaní hodnoty predmetu sporu, pre ktoré bolo opodstatnené aplikovať vtedy platný a účinný § 11 ods. 1 písm. a) vyhlášky, sťažovatelia považujú najmä tieto skutočnosti:

- znalecké dokazovanie bolo vykonané po ukončení dokazovania vo veci samej a po právoplatnom rozhodnutí vo veci samej, a, navyše, po zrušení v poradí prvého rozhodnutia o výške trov konania,
- problematickosť dokazovania stavebnotechnického stavu nehnuteľností k 1. januára 2018,
- zo zákonom určenej lehoty na rozhodovanie o výške náhrady trov konania (60 dní) vyplýva, že v danom konaní už nie je priestor na vykonávanie znaleckého dokazovania, pričom rozhodovanie o výške trov konania trvalo takmer rok od právoplatného skončenia konania vo veci samej, čo podľa názoru sťažovateľov celkom zjavne nebolo úmyslom zákonodarcu, aby súdy o výške trov takto rozhodovali.

21. Predkladanie súkromného znaleckého posudku v štádiu po právoplatnom skončení veci je podľa sťažovateľov rozpore so základným princípom rovnosti strán sporu upravenom v čl. 6 ods. 1 CSP. Žalovaný mal byť zvýhodnený, keďže v danom čase bol evidovaný ako vlastník sporu v katastri nehnuteľnosti a zároveň ich aj užíval. Neexistoval spôsob, ako by sa sťažovatelia mohli dostať k tomu, že by si sami nechali vypracovať znalecký posudok, keďže tam nemali prístup.

22. Sťažovatelia trvajú na tom, že porušenie základného princípu civilného sporového konania v čl. 16 ods. 3 CSP (zákaz *reformatio in peius*) okresným súdom je dostatočným dôvodom na konštatovanie porušenia zákona v neprospech sťažovateľov. V tejto súvislosti vyjadrujú svoj nesúhlas s argumentáciou sudkyne, ktorá za nedôvodnú považuje argumentáciu sťažovateľov o nemožnosti priznania vyššej sumy oproti pôvodnému uzneseniu, a to z dôvodu, že žalovaný nepodal sťažnosť proti v poradí prvému uzneseniu o výške trov konania. Napokon aj objasňujú dôvody, pre ktoré ide o argumentáciu skutkovo zjavne nesprávnu, resp. v rozpore s obsahom spisu.

23. Osobitné miesto vo svojej sťažnostnej argumentácii sťažovatelia venovali dôvodom, pre ktoré nemá byť znalecký posudok spôsobilým podkladom na vyčíslenie trov konania, a upriamujú pozornosť na to, že vo vyjadrení k ústavnej sťažnosti absentuje stanovisko sudkyne k jednotlivým tvrdeniam sťažovateľov preukazujúcim zjavnú nesprávnosť záverov znaleckých posudkov. Poukazujú tiež na to, že v náleze sp. zn. III. ÚS 363/2023 nešlo o posudzovanie skutkovej situácie predloženia znaleckého posudku strany sporu na ohodnotenie predmetu sporu po zrušení pôvodného uznesenia vyššieho súdneho úradníka v dôsledku sťažnosti druhej strany sporu.

IV. Posúdenie dôvodnosti ústavnej sťažnosti

24. Podstatou tejto ústavnej sťažnosti je v kontexte práva na spravodlivý proces (čl. 46 ods. 1 ústavy a čl. 6 ods. 1 dohovoru) otázka určenia základu pre tarifnú hodnotu jedného úkonu právnej služby pri vyčíslení právoplatne priznaného nároku na náhradu trov konania, ktorého predmetom bolo určenie vlastníckeho práva nehnuteľností. Teda či sa má v takejto situácii postupovať (i) podľa § 10 ods. 2 vyhlášky, kedy je predmet právnej služby, o ktorom prebieha civilný spor, oceniteľný, resp. vyjadriteľný v peniazoch, alebo (ii) podľa § 11 ods. 1 písm. a) vyhlášky, kedy tomu tak nie je.

25. Odpoveď na otázku, ktoré z dvoch noriem advokátskej tarify sa má z vyhlášky použiť, súvisí s tým, či vlastnícke právo k nehnuteľnostiam má svoju cenu alebo ho nie je možné vyjadriť v peniazoch, resp. či jeho hodnotu možno zistiť len s nepomernými ťažkosťami. Nepochybné je, že v spore od začiatku ide o určenie vlastníckeho práva k nehnuteľnosti (bod 20 napadnutého uznesenia). Rovnako je nepochybné, že hodnotu nehnuteľností bolo možné určiť (bod 21 napadnutého uznesenia). Vzťahnuc uvedené na prípad sťažovateľov, už na prvý pohľad sa nejaví, že by okresný súd vykladal a aplikoval ustanovenia relevantnej právnej normy nesprávne alebo svojvoľne, ak na vec aplikoval § 10 ods. 2 vyhlášky. Navyše, ani sťažovatelia netvrdia, že by predmet sporu nebol oceniteľný peniazmi. V prospech aplikácie § 11 ods. 1 písm. a) vyhlášky však argumentujú najmä tým, že v zisťovanie hodnoty nehnuteľností až vo fáze rozhodovania o výške trov konania predstavuje nepomerné ťažkosti.

26. Základné otázky, ktoré nastolili sťažovatelia pred ústavným súdom, majú pritom skutkovú povahu a týkajú sa toho, či (i) vôbec možno preukazovať skutočnosti (hodnota sporného pozemku) potrebné na procesné rozhodnutie (rozhodnutie o výške trov), ak sa táto otázka v merite veci neriešila, a ak áno, tak či (ii) okresný súd v danom prípade vyvodil z vykonaného dokazovania adekvátne a prípustné závery, čím postavili ústavný súd do polohy, aby preskúmal vyhodnotenie vykonaného dôkazu. Ústavný súd má pritom v referenčnej norme obmedzený priestor, aby vstupoval do skutkovej polemiky o skutkovom stave a o dôkazoch. Ústavný súd zameriavajúci sa primárne na identifikovanie extrémnych vybočení v rozhodovacej činnosti všeobecných súdov nie je ďalšou opravnou inštanciou vo vzťahu k rozhodnutiam všeobecných súdov o výške trov konania.

27. Z týchto dôvodov je úlohou ústavného súdu v rámci rozhodovania o tejto ústavnej sťažnosti posúdenie, či kvalita odôvodnenia napadnutého uznesenia vyhovuje ústavnoprávnym požiadavkám vyplývajúcim z jeho judikatúry, konkrétne v tom, či napadnuté súdne rozhodnutie reagovalo na podstatné a relevantné argumenty sťažovateľov a či dostali jasnú odpoveď na riešenie nastoleného právneho problému.

28. Pokiaľ ide o prvý argumentačný okruh, tak je potrebné uviesť, že ústavný súd sa k ústavnej udržateľnosti procesného postupu spočívajúceho v zisťovaní hodnoty nehnuteľnosti, a to až vo fáze vyčíslenia trov konania, vyjadril už v náleze sp. zn. III. ÚS 363/2023 zo 7. septembra 2023 (por. v bod 16). Pri pomerovaní významných procesných aspektov civilného sporu, a to efektivity súdneho rozhodovania na jednej strane a významu zistenia hodnoty pozemku na strane druhej, ústavný súd vyhodnotil, že je možné vykonanie ďalšieho dokazovania k skutkovej otázke rozhodnej pre procesné (akcesorické) závery o výške náhrady trov konania. V prípade sťažovateľov ústavný

súd neidentifikoval skutkové ani právne dôvody, pre ktoré by sa mal odchýliť od vlastného skôr vysloveného právneho názoru. Preto možno uzavrieť, že okresný súd (v bode 22 napadnutého uznesenia) vhodným spôsobom nasledoval ústavnoprávny výklad ústavného súdu v skutkovo podobnom prípade. Postoj okresného súdu, ktorý reflektoval precedenčný výklad ústavného súdu, preto nemožno bez ďalšieho hodnotiť ako ústavne neudržateľný. Ústavný súd ale súčasne dodáva, že vo všeobecnosti nie je vhodné učiniť z namietaného postupu všeobecných súdov akýsi štandard či pravidlo, keďže je žiaduce, aby sporové strany už na začiatku konania spravidla boli schopné vedieť urobiť si predstavu o podstate sporu a hodnote predmetu konania. Očakávané východiská pri určovaní trov konania v konaní pred všeobecnými súdmi v konaní o určenie vlastníckeho práva k nehnuteľnostiam sú napokon zrozumiteľne dostupné aj v rozhodovacej činnosti ústavného súdu (napr. I. ÚS 58/2021, I. ÚS 70/2021 a pod.), ktorá takúto predstavu umožňuje aspoň v základných kontúrach (t. j. z čoho sa má vychádzať) vytvoriť.

29. K námietke porušenia čl. 6 ods. 1 CSP ústavný súd hodnotí, že civilný súd nemôže v konaní nahrádzať skutočnú (ne)rovnosť subjektov (jeden zo strán je evidovaným vlastníkom nehnuteľností, ku ktorým má prístup a druhá strana takýto prístup nemá). Normatívny obsah princípu rovnosti podľa tohto článku sa prejavuje v rovnosti zbraní, ktorá tkvie v takom postupe súdu, aby sa každej zo sporovej strán umožnilo v rovnakej miere realizovať svoje procesné oprávnenia a reagovať na realizáciu všetkých procesných oprávnení protistrany (v súlade s princípom kontradiktórnosti v čl. 9 CSP). Preto je z hľadiska posúdenia ústavných práv sťažovateľov podstatné, že sťažovatelia boli oboznámení s tvrdením žalovaného aj s predloženým znaleckým posudkom a mali možnosť sa k tomu vyjadriť. S tým korešponduje následné vyhodnotenie okresného súdu, že závery obsiahnuté v znaleckom posudku neboli sťažovateľmi kvalifikovaným spôsobom spochybnené a vyvrátené. Na základe týchto dôvodov možno vyhodnotiť túto námietku sťažovateľov za nedôvodnú.

30. Ďalšia námietka, na ktorej je ústavná sťažnosť založená, spočíva v argumente sťažovateľov, že na základe nimi uplatnenej sťažnosti proti prvému uzneseniu o výške náhrady trov konania okresný súd rozhodol napadnutým uznesením v neprospech sťažovateľov, ak ich zaviazal na zaplatenie vyššej sumy, čím mal porušiť zásadu zákazu *reformatio in peius* zakotvenú v čl. 16 ods. 3 CSP.

31. Ústavný súd sa vo svojej judikatúre (III. ÚS 104/2020, II. ÚS 150/2021, IV. ÚS 130/2025) už zaoberal tým, či je v konaní pri rozhodovaní o výške náhrady trov konania (a tiež v iných konaniach špecifikovaných v § 239 CSP, v ktorých rozhoduje súdny úradník na súde prvej inštancie, *pozn.*) aplikovateľná zásada zákazu *reformatio in peius*. Vychádzajúc zo systematického výkladu, ktorý poukazuje na súvislosť inštitútu sťažnosti s prostriedkami procesnej obrany (por. body 20 až 22 uznesenia sp. zn. II. ÚS 150/2021), ktorý je podoprený výkladom teleologickým (por. bod 23 uznesenia sp. zn. II. ÚS 150/2021), sa ústavný súd stotožnil s názorom právnej teórie, ktorá sťažnosť interpretuje nie ako klasický opravný prostriedok, ale ako osobitný prostriedok procesnej obrany proti špecifikovaným uzneseniam. Sťažnosť z hľadiska jej umiestnenia v systematike a štruktúre Civilného sporového poriadku nemožno považovať za klasický opravný prostriedok. Tie sú určené taxatívne a nemožno ich analogicky rozširovať.

32. Ústavný súd sa v plnom rozsahu k tejto judikatúre prikláňa, aj pokiaľ ide o použitie v prejednávanej veci. Preto je možné uzavrieť, že v konaní pri rozhodovaní o výške náhrady trov konania nie je aplikovateľná zásada zákazu *reformatio in peius*. Ústavný súd preto nepovažoval

postup okresného súdu pri rozhodovaní o sťažnosti proti rozhodnutiu vyššej súdnej úradníčky, ktorým došlo k zvýšeniu pôvodne priznanej náhrady trov konania v neprospech sťažovateľov, za porušujúci princíp zákazu *reformatio in peius* zakotveného v čl. 16 ods. 3 CSP.

33. K ďalšej otázke týkajúcej sa nesprávneho a nedostatočného vyhodnotenia dôkazu treba uviesť, že závery okresného súdu uplatňujúceho svoju zákonnú právomoc voľne hodnotiť dôkazy (čl. 15 a § 191 CSP) sú akceptovateľné, pretože nie sú len všeobecnými konštatovaniami, ale sú založené na viacerých konkretizovaných zisteniach súdu o tom, že stavby ohodnocované v znaleckom posudku boli predmetom sporu (bod 23 napadnutého uznesenia), a o tom, že boli ocenené k času začatia poskytovania právnych služieb (bod 25 napadnutého uznesenia). Záver súdu o hodnovernosti znaleckého posudku (bod 21 napadnutého uznesenia), ktorý presvedčivo vysvetlil, je prirodzeným výsledkom procesu voľného hodnotenia dôkazov a sám osebe neindikuje možnosť vysloviť porušenie označených práv z dôvodu, že podľa sťažovateľov mal byť znalecký posudok hodnotený rozdielne.

34. Na základe uvedených dôvodov možno zosumarizovať, že sťažovateľmi namietané nedostatky v procesnej stránke konania vykonaním ďalšieho dokazovania na účely určenia hodnoty nehnuteľnosti a namietaná arbitrárnosť hodnotenia znaleckého posudku stanovujúceho všeobecnú hodnotu posudzovanej nehnuteľnosti nevňášajú relevantné pochybnosti ústavného charakteru do procesu dokazovania vo fáze vyčíslenia trov konania. Z obsahu napadnutého uznesenia je zrejmé, že sa súd zaoberal všetkými podstatnými okolnosťami veci a že poskytol konkrétnu a jednoznačnú odpoveď na argumenty, ktoré boli pre výsledok veci rozhodujúce. Ústavný súd už len dodáva, že v okolnostiach tejto veci bolo objektívne možné zistiť hodnotu veci, o ktorej vlastníctvo sa viedol spor. Na základe uvedených skutočností obstoja právny záver okresného súdu o určení základnej sadzby tarifnej odmeny podľa § 10 ods. 1 a ods. 2 vyhlášky.

35. Z týchto dôvodov ústavný súd podľa § 133 ods. 1 zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov *a contrario* ústavnej sťažnosti sťažovateľov nevyhovelo. Vzhľadom na to bolo už bez právneho dôvodu rozhodovať o ďalších procesných návrhoch sťažovateľov, ktoré by mali oporu len vo vyslovení porušenia ich základných práv.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 4. decembra 2025

Jana Baricová
predsedníčka senátu